

Eindverslag formatie gemeente Opmeer

24 mei 2026

Voor u ligt mijn eindverslag als formateur van de coalitievorming in de gemeente Opmeer. Hiermee leg ik verantwoording af over het doorlopen proces met als resultaat een coalitie bestaande uit CDA, VVD en Pro (GroenLinks-PvdA) met bijbehorend coalitieakkoord.

Op 1 april jl. ben ik door de VVD en GroenLinks-PvdA gevraagd als formateur op te treden bij de coalitieonderhandelingen. Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 1 april is daartoe door de fracties van CDA, VVD, GroenLinks-PvdA en Gemeentebelangen een motie (M3.2, bijlage 1) ingediend. Deze is in meerderheid aangenomen.

Met de motie heeft de raad onder andere opdracht gegeven:

- gesprekken te starten met CDA, VVD en GroenLinks-PvdA om te komen tot een voortzetting van de inhoudelijke samenwerking met een stabiele en werkbare meerderheidscoalitie en te helpen bij het opstellen van een coalitieakkoord;
- gesprekken te voeren met de overige in de gemeenteraad vertegenwoordigde partijen, zodat zij inhoudelijke inbreng kunnen geven op het coalitieakkoord om ervoor te zorgen dat het akkoord breed draagvlak heeft in de gemeenteraad met als doel te komen tot een raadsakkoord

Daarnaast zijn een aantal uitgangspunten voor het proces en de werkwijze geformuleerd.

Start van de formatie

Op 3 april jl. ben ik gestart met mijn werkzaamheden. Tijdens een eerste bijeenkomst met de formerende partijen zijn werkafspraken gemaakt en heeft, voor zover nodig, een nadere kennismaking plaatsgevonden. Tijdens deze startbijeenkomst was ook de gemeentesecretaris en bestuursadviseur aanwezig en zijn met hen afspraken gemaakt over de ondersteuning gedurende het formatieproces.

Er is afgesproken dat er een standpuntenoverzicht vanuit de verschillende verkiezingsprogramma's wordt opgesteld als leidraad voor de onderhandelingen. Het standpuntenoverzicht bevat standpunten van iedere in de gemeenteraad vertegenwoordigde partij gecombineerd met informatie uit het overdrachtsdocument dat eerder aan de raad is aangeboden.

Verder is afgesproken dat per partij twee personen deelnemen aan de onderhandelingen en dat zoveel mogelijk met vaste samenstellingen wordt gewerkt. De onderhandelingsgesprekken hebben allemaal plaatsgevonden in het gemeentehuis van Opmeer en zijn in een goede en constructieve sfeer verlopen.

Ook is de opdracht zoals geformuleerd in de motie nader verkend. Wat opviel is dat in de motie zowel wordt gesproken over een raadsakkoord als een coalitieakkoord. Het

opstellen van een raadsakkoord vraagt echter een totaal andere aanpak dan het opstellen van een coalitieakkoord. De formerende partijen hebben aangegeven dat het doel is te komen tot een coalitieakkoord met een breed draagvlak in de gemeenteraad. Met die verduidelijking ben ik verder gegaan met mijn opdracht. Deze nadere duiding van de motie heb ik in de gesprekken met Kern8, Gemeentebelangen en Lokale Partij Opmeer toegelicht.

Aanpak en gesprekken

Op 8, 15, 22 en 23 april zijn onderhandelingsgesprekken gevoerd door de formerende partijen. Tijdens deze gesprekken is het standpuntenoverzicht besproken en zijn relevante maatschappelijke thema's onderwerp van gesprek geweest. Ook is de inbreng van de burgemeester, Kern8, Gemeentebelangen en Lokale Partij Opmeer overwogen en gewaardeerd. Deze inbreng is verzameld tijdens gesprekken op 15, 20 en 23 april.

Op 2 mei is een eerste grove opzet van het akkoord besproken en gekeken of de inhoudelijke doorvertaling van de onderhandelingsgesprekken juist was. Vervolgens is op 11 mei een tweede concept besproken en is de inbreng van de andere partijen nog een keer op tafel gelegd om te toetsen of alle inbreng goed is overwogen. Vervolgens is het conceptcoalitieakkoord gedeeld met de burgemeester voor het geven van een zienswijze, deze is (mondeling toegelicht op 13 mei) op 15 mei ontvangen. De ambtelijke organisatie heeft op 13 mei een toelichting gegeven op de financiële positie van de gemeente en heeft aandachtspunten meegegeven voor de uitvoerbaarheid van het akkoord.

Op 13 mei is ook de voorlopige portefeuillevverdeling besproken. De burgemeester is daar vanuit zijn rol als mede-portefeuillehouder en voorzitter van het college bij uitgenodigd. Het resultaat treft u aan in het coalitieakkoord.

Vervolgens is het conceptakkoord aan de fracties voorgelegd ter accordering. Op 20 mei heeft dit geresulteerd in een definitief coalitieakkoord 2026-2030: 'Samen Duidelijk Vooruit'. Dat maakt de weg vrij voor de presentatie van het akkoord en de kandidaat-wethouders op 26 mei.

Besproken thema's

Tijdens de onderhandelingen zijn veel thema's de revue gepasseerd. Een aantal wil ik in dit verslag kort en niet uitputtend benoemen zodat u daar een beeld bij kunt vormen.

Aandacht voor de dorpen

In de verkiezingsprogramma's van vrijwel alle partijen kwamen punten naar voren die te herleiden zijn naar voldoende aandacht voor de dorpen. Dan gaat het over voldoende plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, maatregelen in de openbare ruimte, recreatieve impulsen of het voorzieningenniveau op peil houden. In het akkoord is opgenomen dat per dorp een dorpsagenda wordt opgesteld. In een dorpsagenda kunnen voornoemde zaken concreet worden gemaakt en geadresseerd voor uitvoering. Een dorpsagenda kent idealiter een tijdshorizon van twee tot vijf jaar.

Positieve gezondheid

Positieve gezondheid is een wetenschappelijk ontwikkeld en breed toegepast concept binnen de gezondheidswetenschappen. Het gaat uit van een brede benadering van gezondheid, waarbij niet alleen de afwezigheid van ziekte centraal staat, maar ook onderwerpen als participatie, veerkracht en kwaliteit van leven een belangrijke plaats innemen. In het coalitieakkoord wordt de term 'positieve gezondheid' toegepast als richtinggevend denkkader voor ruimtelijke keuzes.

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid

Verkeersveiligheid en bereikbaarheid is een belangrijk gespreksonderwerp geweest op de onderhandelingstafel. Zo is de ambitie om de randweg Hoogwoud-Oost mogelijk te maken opgenomen. Deze randweg kan de bereikbaarheid verbeteren, ontlast de Herenweg/Middenweg en draagt bij aan minder verkeer door het dorp waardoor de verkeersveiligheid toeneemt. In het akkoord is de veiligheid van de meest kwetsbare verkeersdeelnemers als prioriteit benoemd met een aantal concrete acties en uitgangspunten.

Kwaliteit van de leefomgeving

Opmeer is een prachtige gemeente met veel historie en unieke landschappen. Door maatschappelijk urgente opgaven zoals het realiseren van woningbouw kan dat onder druk komen te staan. Door vooraf goed na te denken over de kwaliteit van de leefomgeving kun je nieuwe ontwikkelingen op een goede manier inpassen in het landschap. Soms biedt een ontwikkeling een kans om het landschap of de leefomgeving mooier te maken. Aan de andere kant zal een ontwerp soms moeten worden gestuurd om de al aanwezige kwaliteit te behouden. Met het opstellen van een nota omgevingskwaliteit wordt dit goed geborgd en weten initiatiefnemers aan de voorkant waar zij rekening mee kunnen houden. Hierdoor voer je op tijd het juiste gesprek met elkaar.

(Sociale) veiligheid

De (sociale) veiligheid van vrouwen op straat en het tegengaan van femicide is voor deze coalitie een prioriteit. In het akkoord is uitgesproken hier een plan van aanpak voor op te stellen. In het plan van aanpak kunnen een aantal onderdelen aan bod komen zoals de inrichting van de openbare ruimte, openbare verlichting, bewustwording, gedragsbeïnvloeding en repressief optreden. Het doel is dat iedereen in Opmeer zich veilig, comfortabel en zonder angst op straat kan begeven, ook in het donker.

Woningbouw

Opmeer heeft een ambitieus woningbouwprogramma voor een diverse doelgroep. Het zal de komende periode een hele klus zijn om de ambitie van ongeveer 900 woningen daadwerkelijk te realiseren. De beperkte investeringscapaciteit bij corporaties en netcongestie kunnen een bepalende factor worden voor de tijdige realisatie van plannen. Zolang het Rijk dit probleem niet oplost is dit een realistische bedreiging voor de uitgesproken ambitie.

De coalitiepartijen staan een bereikbaar en toegankelijk bestuur voor. Dat betekent dat je op een goede manier in verbinding staat met de samenleving. Weet wat mensen bezighoudt of waar zorgen over zijn en dat je benaderbaar en aanspreekbaar bent. Dat gaat verder dan communicatie alleen. Dat pas je toe bij ieder contact tussen inwoners, bestuur en organisatie. Zorg dat besluitvorming navolgbaar is en maak de gemaakte belangenafweging in college en raad expliciet zichtbaar en draag dat ook uit.

In het akkoord is een voorlopige portefeuillevindeling voor het college van burgemeester en wethouders opgenomen. Het college neemt uiteraard zelf het daadwerkelijke besluit over de portefeuillevindeling en zal de raad daarover informeren.

- CDA de heer Hagens (1 fte)
- VVD de heer Buis (1 fte)
- Pro (GroenLinks-PvdA) de heer Ter Veen (0,9 fte)

Met het opleveren van een coalitieakkoord en de installatie van een nieuw college begint de bestuursperiode pas echt. Ik roep u op niet in de valkuil van het meerderheidsdenken te trappen. Blijf altijd investeren in politieke relaties en elkaar. Streef bij besluitvorming naar breed draagvlak waarin ook de stem van de politieke minderheid serieus wordt meegewogen. Beoordeel elkaars inzet op inhoud en het belang voor de inwoners van Opmeer en niet op politieke kleur of persoon.

De totstandkoming van zo'n programma biedt ook de kans om als college en organisatie met elkaar het coalitieakkoord te doorleven en het juiste gesprek te voeren: wat wordt er bedoeld? Welke interpretatie heb je? Is de aanname die ik doe juist? Welke bestuurlijke motivatie en prioriteit wordt toegekend aan onderwerpen. Door het juiste gesprek te voeren kan de ambtelijk-bestuurlijke samenwerking goed vorm krijgen en werk je beiden met dezelfde urgentie aan de uitvoering.

Met vertrouwen aan de slag voor de inwoners van Opmeer.

Met het beschikbaar stellen van dit verslag zit mijn werk als formateur erop. Het was een eer dit voor u te mogen doen en ik heb mijn werkzaamheden met veel plezier uitgevoerd. Ik dank iedereen voor de fijne en constructieve gesprekken met humor en bevlogenheid. In het bijzonder gaat mijn dank uit naar Linda Sijm (bestuursadviseur) die keihard heeft gewerkt om te zorgen dat er nu een coalitieakkoord ligt. Zonder haar was dit nooit gelukt.

Ik wens de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie een mooie inspirerende bestuursperiode toe vol prachtige resultaten voor de inwoners van Opmeer.

Vanzelfsprekend ben ik altijd bereid om dit verslag nader toe te lichten of vragen over het gevolgde proces te beantwoorden.

Mark Versteeg
formateur